

INFORMATIKA FANINI O‘QITISHDA FLIPPED LEARNING METODIDAN
FOYDALANISH

Mansurova Zarina Anva qizi

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU Qarshi filiali talabasi

Email: zarinamansurovaanvarqizi@gmail.com

+998 99 668 81 99

Annotatsiya: *Bugungi kunda axborot texnologiyalari rivojlangani sari ularni o‘rganishga bo‘lgan talab ham oshib bormoqda ushbu maqolada aynan informatika fanini Flipped learning metodi orqali o‘rganishning avzalliklari va kamchiliklari keltirib o‘tilgan bo‘lib bolajonlarga ushbu metoddan foydalanib dars o‘tish hamda oddiy metod bilan dars o‘tish farqlari haqida keltirib o‘tilgan.*

Abstract: *Today, as information technologies develop, the demand for learning them is also increasing. In this article, the advantages and disadvantages of studying computer science using the flipped learning method are mentioned, and it is recommended to teach children using this method and the differences of studying with the simple method are mentioned.*

Аннотация: *Сегодня, по мере развития информационных технологий, возрастает и потребность в их изучении. В данной статье упоминаются преимущества и недостатки изучения информатики методом перевернутого обучения, а также рекомендуется обучать детей с помощью этого метода и указаны отличия обучения простым методом.*

Kalit so‘zlar: *Flipped learning, mustaqil ta‘lim, an‘anaviy ta‘lim, traditsionallik, jarayon, metod, samaradorlik.*

Key words: *Flipped learning, independent education, traditional education, traditionality, process, method, efficiency.*

Ключевые слова: *самостоятельное обучение, традиционное обучение, традиционность, процесс, метод, эффективность.*

Flipped learning, yoki "bir tez-tezma tashqi o‘rganish" deb tarjima qilinadigan, o‘quv jarayonini boshqarishning boshqa bir usuli hisoblanadi. Bu usulda, traditsionallik bilan o‘qitish jarayonida o‘quvchilar darslar uchun kerak bo‘lgan materiallarni avval bilishlari va tushunishlari talab etiladi. Flipped learning tushunchasi, 2000-yillarda Ingliz pedagogi Jonatan Berge tomonidan ishlab chiqilgan bo‘lib, hozirgi kunda o‘zining o‘rni o‘sgan va keng tarqalgan usullardan biri hisoblanadi.

Flipped learning metodida, traditsionallik bilan o‘qitishning tartibi o‘zgartiriladi. O‘qituvchilar o‘quvchilariga dars materiallarini avval yaratishni va tayyorlashni buyuradi, shuningdek, bu materiallarni o‘quvchilarga avvaldan o‘qish kelish vaqtini ko‘zda tutadi. Bu materiallar o‘quvchilar uchun video darslar, dars matnlari, maqolalar,

veb-saytlar yoki boshqa resurslar bo'lishi mumkin. O'quvchilar darsdan oldin ushbu materiallarni mustaqil tarzda o'rganishadi.

Flipped learningning asosiy maqsadi, o'quv jarayonida amaliyotga yo'naltirilgan vaqt taqsimlashini o'zgartirishdir. O'quvchilar, darsga kelgach, avvalgi materiyallarni o'rgangan bo'lib, darsda yutuqlarini mustahkamlash, savollar berish va o'qituvchi bilan birgalikda har qanday qiyinchiliklarni hal qilishadi. Bu usul o'quvchilarni o'zlashtirish va o'z ustaliklarini oshirishga imkon beradi, chunki darslar o'quvchilar uchun mustaqil o'rganish imkoniyatini yaratadi.

Flipped learningning bir necha muhim afzalliklari mavjud. O'quvchilar darsda o'rganish jarayonida barcha talabga javob berishlari va o'z ustaliklarini oshirishlari uchun bir necha mustaqil vaqt oladi. Ushbu metod, o'quvchilarga o'z ustaliklarini oshirish uchun yararli amaliyotlar va mavzularni o'rganish imkonini beradi. O'quv jarayonida o'quvchilar o'zlarining o'rganish usullarini tanlashlari va ularga mos usullarni ishlatishlari talab etiladi.

Flipped learning metodi informatika fanida o'qituvchilar va talabalar uchun ko'plab imkoniyatlarni o'z ichiga oladi. Bunday usul bilan talabalar o'zlarining o'zini o'rganishni boshqarish uchun, ko'proq imkoniyatlarga ega bo'ladi va o'z o'zini o'rganish va kod yozish mahoratlarini oshirish uchun ko'plab imkoniyatlarga ega bo'ladi.

Informatika, kompyuterlarning, tizimlarining va axborot resurslarining o'rganishini, ishlashini va tarqatishini o'rganuvchi ilmiy-fanidir. Bu, dasturlash, axborot tizimlari, ma'lumotlar bazalari, internet texnologiyalari, matematik algoritmlari, axborot xavfsizligi, tasvirlovchi analiz va boshqalar kabi muhim yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Informatika, bugungi dunyoda katta ahamiyatga ega bo'lgan va har soat o'sayotgan hujjatlarni, axborotni uzatishni va ma'lumotlarni kuzatishni osonlashtiradigan asosiy qo'llanmalar bilan bog'liq.

Informatika, har tomonlama sohalar uchun muhim bilimlar to'plamidir. Uning asosiy maqsadi, ma'lumotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va tarqatish jarayonlarini tashkil qilishdir. Informatikaning asosiy tarkibi, kompyuter arxitekturasi, dasturlash, ma'lumotlar bazalari, tarmoqlar va tarmoq protokollari, axborot xavfsizligi va ma'lumot analitikasi kabi ko'plab yo'nalishlardan iborat.

Informatika fanining bir qismi dasturlashdir. Dasturlash, kompyuterlarga instruksiyalar berish va ularga amalga oshiriladigan dasturlarni yaratishni o'z ichiga oladi. Bu dasturlar, biror vazifani bajarish uchun kerakli operatsiyalarni tavsiflash va aniq tartibda amalga oshirish imkonini beradi. Dasturlash, bugungi dunyoda aholining hayotida katta ahamiyatga ega bo'lgan sohalarga qo'shimcha qulayliklar kiritgan, masalan, xususiy tadbirkorlik, tibbiyot, transport, ta'lim, media va hokazo.

Informatika, ma'lumotlarni saqlash, boshqarish va tarqatishning boshqa asosiy qismlarini ham o'z ichiga oladi. Ma'lumotlar bazalari, ma'lumotlar to'plamini boshqarishga yo'l qo'yadigan vosita bo'ladi. Ular ma'lumotlarni yig'ish, qidirish, tahlil

qilish, statistik analiz qilish, tarqatish va o'zlashtirishning turli usullarini takomillashtiradigan platformalardir.

Informatika sohasi hozirgi dunyoda katta rivojlanganligi va osonlik bilan kirish imkonini beradi.

Flipped learning metodi, o'quv jarayonini boshqarishning innovatsion usullaridan biri sifatida o'z o'rniga ega. Ushbu metoddan foydalanishda, darslar o'quvchilar uchun mustaqil o'rganish imkonini yaratadi va dars vaqti o'quvchilar va o'qituvchilar uchun amaliyotga yo'naltirilgan vaqtga aylanadi.

Flipped learningning asosiy xususiyatlari:

1. Materiallarni o'quvchilar avval bilishlari: O'quvchilar darsdan oldin dars materiallarini o'rganishlari talab etiladi. Bu, video darslar, matnlar, maqolalar yoki boshqa onlayn resurslar shaklida olib borilishi mumkin. Bu usul o'quvchilarni darsda aktivanlashtiradi, chunki ular darsda yangi ma'lumotlarni o'rganishga, savollar berishga va muhokamaga tayyorgarlik qilishga imkon beradi.

2. Darsda o'quvchilar bilimlarini mustahkamlash: Darsda o'quvchilar dars materialini o'rganishdan keyin o'quvning mustahkamlash, mashq qilish va ko'nikmalarni amalda ishlatish uchun amaliyot yoki muhokama jarayonlariga jalb etiladi. Bu, o'quvchilarga o'z ustaliklarini oshirish va o'zlashtirish imkonini beradi.

3. Mustaqil o'rganish: Flipped learning metodida o'quvchilar o'zlariga mos vaqt tanlash imkoniga ega bo'ladi. Ular o'zlariga mos vaqtda dars materiallarini o'rganish va mustaqil tarzda o'quv jarayonida boshqa ma'lumotlar topishga erishishlari mumkin. Bu, o'quvchilarni o'z o'zini o'zlashtirish va o'z bilimlarini oshirishga yordam beradi.

4. O'quvchilar va o'g'ituvchilar orasidagi hamkorlik: Flipped learning metodi, o'quvchilar va o'g'ituvchilar orasidagi hamkorlikni oshiradi. O'g'ituvchilar darsda o'quvchilarni yutuqlarini mustahkamlash, qiyinchiliklarni hal qilish va boshqalar bilan birgalikda ishlashga yo'l qo'yadi. Bu, o'quvchilarni shaxsiy ravishda yordam berish va ta'limda boshqa muhitlarni o'rganishga imkon beradi.

Flipped learning metodi o'qituvchilar va o'quvchilar uchun ko'plab imkoniyatlarni o'z ichiga oladi, lekin unda avzalliklar va kamchiliklar ham mavjud. Bunday avzalliklar va kamchiliklarga quyidagilarni misol qilish mumkin:

Texnologik muammo: Flipped learning ushbu metoddan o'qish qurilmalariga katta e'tibor qaratadi, bu esa resurslari cheklangan yoki mos kelmaydigan infratuzilma bilan ishlovchi maktablarga qiyinlik tug'dirishi mumkin. Ba'zi talabalar esa uyda onlayn materiallarga kirib bo'lmaydigan muammolarni ko'rsatishi mumkin.

Resurslarga teng muloqot: Flipped learning o'qitish uslubi ta'limda mavjud xalqaro qarashlarni kuchaytirishi mumkin, chunki texnologiyaga va onlayn materiallarga mazkur resurslarga erkin kirish talabalar uchun katta kuch hisoblanishi mumkin.

Strukturaga tegishli emas: Flipped learning metodida talabalar o'zining o'zini o'rganishiga ko'ra ko'p mas'uliyat o'zlariga yuklatiladi, bu esa ba'zi talabalarga to'g'ri tashvishlarga sabab bo'lishi mumkin. To'g'ri yordam va ko'rsatilgan yo'nalishlar olmagan holda ba'zi talabalar materialdan qattiq qiziqish va motivatsiyasizlik ko'rsatishi mumkin.

Cheklangan ijtimoiy aloqalar: Flipped learning o'qitish uslubi talabalarning o'qituvchilari bilan boshqa talabalar bilan muloqot kurishiga imkon beradi, ammo bu tarz aloqa tarzida faqat onlayn shaklda yuzaga kelishi mumkin. Ba'zi talabalar esa shaxsiy muloqot va o'qituvchilari bilan o'zaro munosabatda bo'lgan aloqalarga ko'proq ehtiyoj duyishi mumkin.

Beqiyoslik va nazar yorqinligi: Onlayn o'qish talabalarning e'tiborini jamiyatdagi muammolarga yo'naltirishi mumkin, masalan, ijtimoiy tarmoqlarda yoki boshqa onlayn faoliyatlarda. To'g'ri ko'rsatma va javobgarlik olmagan holda, ba'zi talabalar o'qishlariga e'tibor berganda qattiq qiyinchilik ko'rsatishi mumkin.

Bundan tashqari, flipped learning metodi talabalar bilan o'qituvchilarning o'quv faoliyatlarini oshirish, o'zaro aloqalarini kuchaytirish, talabalarning o'ziga mos vazifalarni o'zlashtirish.

Flipped learning metodi informatika fanida o'qitishda juda samarali bo'lishi mumkin. Bu usul bilan talabalar, o'quv materiallariga va ma'lumotlarga onlayn ravishda erkin kirish, tahlil qilish, shakllantirish va maslahat olish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Informatika fanida flipped learning metodining foydalaridan biri, talabalarga o'zlarining o'zining o'rganish jarayonini boshqarish uchun ko'proq imkoniyat berishidir. O'quv materiallari va darsliklar onlayn ravishda taqdim etiladi va talabalar o'zlarining o'zining o'rganish jarayoniga mos vazifalar o'zlashtirishadi. Bunday usul bilan, talabalar o'quv jarayonini o'zini boshqarishi, mos mashqlar tuzish va maslahat olish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Flipped learning metodi informatika fanida quyidagi masalalarni yechishda muhim ahamiyatga ega:

Kod yozish: Informatika fanida kod yozish, muhim mahorat hisoblanadi. Flipped learning metodida talabalar o'z o'ziga kerakli dasturlash tili bo'yicha videolarni va ma'lumotlarni olishadi, bu ularning kod yozish mahoratlarini oshirishi va kod yozish jarayonini qulaylashtiradi.

Amaliy mashqlar: Informatika fanida amaliy mashqlar muhim ahamiyatga ega. Flipped learning metodida talabalar o'ziga kerakli amaliy mashqlarni tuzish uchun onlayn materiallarga erkin kirishi mumkin va o'z o'ziga kerakli mashqlarni qulay va samarali shaklda tuzishadi.

Texnologik dasturlar: Flipped learning metodida talabalar o'ziga kerakli dasturlar bilan ishlash uchun onlayn resurslarga erkin kirishi mumkin. Bu resurslar orqali

talabalar, kerakli dasturlarni yuklab olish, o'rniga o'rnatish, ishlash va muammolarni yechishda katta imkoniyatga ega bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora tadbirlari" to'g'risidagi farmoni.2020.

2. www.ziyonet.uz

3. O.D.Fedotova, E.A.Nikolayeva "Alternativnaya obrazovatel'naya texnologiya Flipped"-2017

4. Sara Arnold-Garza. Towson University. "The Flipped classroom teaching model and its USE for information literacy instruction" -2014.

5. B.I. Faberman, R.G.Musina, F.A.Djumabayeva "Oliy o'quv yurtlarida o'qitishning zamonaviy usullari" T: Fan-2002